

TÜRKİYE’DE LİSANS DÜZEYİNDE TURİZM İŞLETMECİLİĞİ EĞİTİMİ VERİLEN PROGRAMLARIN MÜFREDATLARININ YABANCI DİL EĞİTİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ*

THE EXAMINATION OF UNDERGRADUATE TOURISM MANAGEMENT PROGRAMS IN TURKEY REGARDING FOREIGN LANGUAGE EDUCATION

Tuğba TELLİ SEVİM**

Yüksek Lisans Öğrencisi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Disiplinlerarası
Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı,
tugba_67_91@hotmail.com

Fatih ERCAN

Doç. Dr., Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Karadeniz Ereğli Turizm Fakültesi,
Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı,
fatih.ercan@beun.edu.tr

Geliş Tarihi: 10.02.2025 **Kabul Tarihi:** 28.05.2025

Özet: Hizmet kalitesinin artırılmasında turizm sektöründe görev yapan personelin yabancı dil becerisi ve yetkinliği oldukça önemlidir. Bu nedenle, turizm sektörü için nitelikli yabancı dil eğitimi almış profesyonellerin yetiştirilmesi kaçınılmaz bir gereklilik olarak düşünülebilir. Lisans düzeyinde eğitim veren turizm işletmeciliği programları günümüzde teorik ve mesleki yabancı dil öğretimi konusunda kritik pozisyonundadır. Bu bağlamda, Türkiye’de lisans düzeyindeki turizm işletmeciliği programlarını yabancı dil eğitimi perspektifinden değerlendirmek bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Bu doğrultuda, Türkiye’deki turizm işletmeciliği lisans eğitimi verilen üniversiteler tespit edilerek programları doküman analizi tekniği ile incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar Türkiye’deki 48 üniversitede 49 fakülte ve altı yüksekokulda turizm işletmeciliği programının olduğunu ve bu programlarda mesleki İngilizce derslerinin genel İngilizceye göre daha az yer aldığını göstermektedir. Bununla birlikte, genel ve mesleki İngilizce derslerinin teorik ders saatlerinin ve uygulamanın az olması dikkat çekmektedir. Ayrıca, ikinci yabancı dil olarak turizm işletmeciliği programlarında Almanca, Rusça ve Fransızca ön plana çıkmaktayken bu derslerin de teorik saatlerinin pratiğe göre daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Turizm Eğitimi, Müfredat, Yabancı Dil Eğitimi, Lisans Programı, Türkiye.

Abstract: Foreign language skills and competence of the personnel working in the tourism sector are critical in improving service quality. Therefore, it is an inevitable necessity to train qualified professionals with foreign language education for the tourism sector. Today, tourism management programs offering undergraduate education are in a critical position regarding theoretical and professional foreign language teaching. In this context, this study aims to evaluate undergraduate tourism management programmes in Turkey from the perspective of foreign language education. To this end, universities offering undergraduate tourism management education in Turkey have been identified, and their programmes have been analyzed through document analysis technique. The results show that 49 faculties and six colleges in 48 universities

* Çalışmanın özeti 4. Uluslararası Bilimsel Gelişmeler Kongresi’nde (ICONSAD’24) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Sorumlu yazar

in Turkey have tourism management programmes and that professional English courses are less common in these programmes than general English courses. Furthermore, it is notable that general and professional English courses have fewer theoretical and practice hours. Additionally, German, Russian, and French are the most prominent second foreign languages in tourism management programmes, and the theoretical hours of these courses are more than the practical hours.

Keywords: Tourism Education, Curriculum, Foreign Language Education, Undergraduate Programme, Turkey.

GİRİŞ

Dünya genelinde kabul edildiği gibi bir ülkenin kalkınmasını etkileyen en önemli unsurlardan biri eğitimidir. Diğer sektörlerde olduğu gibi turizm sektöründe de teknik bilgiye sahip nitelikli insan gücüne ulaşmanın gerekliliği, eğitimle doğrudan ilişkilidir ve bu durum tartışmasız bir gerçekliktir (Hacıoğlu, 1985, s. 11). Eğitim, yalnızca bireylerin mesleki yeterliliklerini artırmakla kalmayıp, aynı zamanda sektördeki genel verimliliği de yükseltmektedir. Turizm sektöründe, hizmet kalitesinin artırılması ve müşteri memnuniyetinin sağlanması için eğitilmiş çalışanlara ihtiyaç vardır. Özellikle yabancı dil eğitimi, uluslararası turizmde etkin bir iletişim sağlamak için kritik bir unsur haline gelmiştir. Turistlerle etkili bir şekilde iletişim kurabilen nitelikli personel, hem işletmelerin rekabet gücünü artırmakta hem de ziyaretçilerin deneyimlerini olumlu yönde etkilemektedir. Bu sebeple turizm sektöründe profesyonel olarak bir veya birden fazla yabancı dil bilmenin büyük önemi vardır (Çam, 2023). Bu doğrultuda, eğitim kurumlarının müfredatlarında, sektörün ihtiyaçlarına uygun sayı ve nitelikte yabancı dil eğitimine yer vermeleri gerekmektedir.

Türkiye’de turizm eğitimi, lise düzeyinden başlayarak lisansüstü eğitim seviyesine kadar devam eden çok yönlü bir süreçtir. Bu eğitim sürecine, Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı okullar, üniversiteler, özel ve kamu kurumları, dernekler ve vakıflar gibi çeşitli kuruluşlar katkı sağlamaktadır. Söz konusu kurumlar, turizm sektörünün ihtiyaç duyduğu mesleki becerileri kazandırmayı hedefleyen programlar ile eğitim vermektedir. Bu bağlamda, turizm mesleki eğitim süreçleri uzun soluklu bir yapıya sahiptir ve öğrencilerin sektörel deneyim kazanmalarını desteklemeyi amaçlamaktadır. Özellikle staj uygulamaları, öğrencilere sektörel pratik kazandıran ve teorik bilgiyi uygulamayla birleştiren önemli bir eğitim aracı olarak kullanılmaktadır (Akyurt ve Ultay, 2021, s. 169). Ayrıca, lisansüstü düzeyde verilen eğitimler, turizm alanında akademik bilgi üretimini desteklerken, sektörün inovasyon ve sürdürülebilirlik gibi kritik konularına da çözümler sunmayı hedeflemektedir. Bu kapsamda, turizm eğitimine yapılan yatırımlar, yalnızca bireysel mesleki gelişime değil, aynı zamanda ülkenin ekonomik ve sosyal kalkınmasına da önemli katkılar sağlamaktadır.

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’deki üniversitelerde yer alan turizm işletmeciliği lisans programlarında verilen yabancı dil eğitiminin kapsamını ve içeriğini inceleyerek, mevcut durumun sektörel ihtiyaçlar doğrultusunda yeterliliğini değerlendirmektir. Bu amaç doğrultusunda lisans düzeyinde turizm işletmeciliği eğitimi veren üniversiteler tespit edilecektir. Sonraki aşamada turizm işletmeciliği lisans eğitimi müfredatlarındaki yabancı dil derslerinin sayısı, AKTS, teorik, pratik ders saatleri, ikinci yabancı dil dersi seçenekleri ve ikinci yabancı dil dersleri de AKTS, teorik ve pratik açıdan incelenecektir. Böylece, aktif olarak turizm işletmeciliği eğitimi verilen lisans programlarının yabancı dil eğitimindeki güncel müfredatları derinlemesine incelenerek literatüre ve ilgili eğitim kurumlarına yol gösterici nitelikte katkılar sağlanması hedeflenmektedir.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Turizm; günümüzde küresel ekonominin önemli bir parçasını oluşturan ve kültürlerarası etkileşimin temel unsurlarından biridir (Sezer, 2010). Turizm alanında farklı açılardan incelemeler yapan yazarlar, çeşitli tanımlar yapmışlardır. 1905 yılında turizmin ilk tanımı Guyer Feuler tarafından yapılmıştır. Bu tanıma göre; “turizm, gittikçe artan hava değişimi ve dinlenme gereksinimleri, doğa ve sanatla beslenen göz alıcı güzellikleri tanıma isteğine doğanın insanlara mutluluk verdiği inancına dayanan ve özellikle ticaret ve sanayinin gelişmesi ve ulaşım araçlarının kusursuz hale gelmelerinin bir sonucu olarak ulusların ve toplumların birbirine daha çok yaklaşmasına olanak veren 'modern' çağa özgü bir olay” dır (Tan, 2012). Günümüzdeki tanımına göre ise turizm insanların devamlı hayatlarını sürdürdükleri, geçimini temin ettikleri ve tüm zamanlarındaki ihtiyaçlarını sağladıkları alanların dışarısında yolculukları ve bu noktalardaki alanlarda özellikle turizm işletmelerinin meydana getirdiği hizmet ve ürünleri talep edip kısa zamanlı konaklamalarından oluşan ilişki ve hallerin bütünüdür (Çam ve Çılgınoğlu, 2020; Kozak, 2006).

Turizm işletmeleri, turistik ihtiyaçların karşılanmak amacıyla, üretim faktörlerini sürekli ve bilinçli bir şekilde tedarik eden, üretim faktörlerinden yararlanarak turistik mal ve hizmetleri üreten, pazarlayan ve finanse eden, turistik ihtiyaçları karşılamayı amaç edinen, nihai hedefi kar elde etmek olan ekonomik birimlerdir (Oral ve Kurgun, 1997). Turistlerin ihtiyaç duyduğu ürünlerin üretimi, bu ürünlerin pazarlanması, geliştirilmesi ve sürekliliğinin sürdürülmesiyle ilgili tüm çabalar, turizm işletmeciliği kapsamına girmektedir (İnal ve ark., 2010, s. 286). Dolayısıyla, turizm sektöründe faaliyet göstererek doğrudan ya da dolaylı hizmet veren işletmeler turizm işletmeleridir. Konaklama seyahat, yiyecek içecek, ulaştırma, rekreasyon, eğlence işletmeleri turizm sektöründeki belli başlı işletmeler arasında yer almaktadırlar. Bir destinasyonda turizm talebine cevap veren turizm işletmelerinin gelişimi profesyonel bilgi, beceri ve iletişim yeteneğine sahip çalışanlar ile mümkün olacaktır.

Turizm sektöründe faaliyet gösteren işletmeler varlıklarını sürdürmek için hem kendi alanlarında hem de uluslararası alanda rekabet edebilirliklerini arttırmak zorundadır. Bu bağlamdaki en önemli araç iletişimdir. Turistlerin istek ve beklentilerini anlama yönünde iletişim kurabilen işletmeler işleyişlerini etkili bir şekilde sürdürebilmektedirler. Bu sebeple turizm işletmeciliğinde etkili iletişimi artıracak araçlar ve turizm eğitimi ön plana çıkmaktadır.

Turizm eğitimi, turizm konusunda daha bilgili ve kalifiye personel ve yönetici yetiştirilmesi için yapılan çalışmalardır (Sezgin, 2001). Turizm eğitiminin her aşamasında pratik bilgi ve becerilerle donatılması önemlidir. Sektörün dinamiği nedeniyle verilecek eğitimin de esnek ve sektöre uyum sağlayan bir yapıda olması gerekmektedir (Hacıoğlu ve ark., 2008). Yapılan araştırmalar doğrultusunda turizm eğitiminin her ülkede farklı yaklaşımlar ve programlarla ele alındığı görülmektedir. Örneğin, Kanada'daki turizm eğitiminde birçok kolej verdikleri sertifika ve diploma programlarıyla bölgesel turizm istihdamını karşılamaktadır. Almanya'da ise mesleki eğitime değer verilmektedir. Bu yüzden turizm endüstrisindeki işverenler için eğitilmiş bireylerin olması oldukça önemlidir (Demirkol ve Pelit, 2002, s. 133).

Dünya genelinde ve ülkemizde turizm eğitimi, geçmişten günümüze kadar akademik anlamda daha fazla bir önem kazanmıştır. Bu alandaki eğitim programlarının çeşitliliği ve kalitesi de artmaktadır. Genel uygulama kapsamında, yaygın ve örgün turizm eğitimi olarak iki şekilde eğitim verilmektedir. Yaygın turizm eğitimi, toplumda turizm

bilincini geliştirmeyi hedeflerken; örgün, yani mesleki düzeyde formasyon sağlayan eğitim ise sektöre bilgili, becerikli, yetenekli, verimli ve bilinçli insan kaynağı kazandırmayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda, turizm sektörünün küresel yapısı göz önüne alındığında, nitelikli personel yetiştirilmesinde yabancı dil eğitimi de önemli bir unsur haline gelmiştir.(İbicioğlu ve ark.. 2003, s. 5).

Dil; bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan ögeler ve kurallardan yararlanarak düşünce, duygu ve isteklerin başkalarına anlatmasını sağlayan çok yönlü ve gelişmiş bir sistemdir (Demirel, 1993). Günümüzde dünya çapında birçok toplum tarafından kullanılan çok sayıda dil bulunmaktadır. Turizm sektörü ise, doğası gereği çok kültürlü ve çok dilli bir yapıya sahiptir. Bu yüzden turizmde yabancı dil ve yabancı dil eğitiminin önemi çok büyüktür. Çünkü turizm sektörü, başka ölkelerden gelen ve farklı kültürlere sahip bireyler arasında iletişimin yoğun olduğu bir alandır (Davras ve Bulgan, 2012, s. 231). Yabancı dil bilgisi, bir destinasyonu ziyaret eden turistlerin memnuniyetini arttıracak en önemli hizmet unsurlarından biridir. Çünkü tesislerde konaklayan turistler, tesislerin sundukları hizmetler hakkındaki bilgiye ilk önce iletişim yoluyla ulaşmaktadırlar ve karşılaştıkları sorunlarını yine dil yoluyla iletmektedirler (Yücel ve Arıkan, 2019).

Turizm sektöründe, başka kültürlerden gelen turistlerle etkili iletişim kurabilmek ve uluslararası pazarlarda rekabet edebilmek için yabancı dil becerisi büyük önem taşır. Bu bağlamda iyi bir dil becerisi turistlerle olan iletişimi kolaylaştırır. Bu sayede oluşabilecek iletişim sorunlarının ve memnuniyetsizliklerin önüne geçilmiş olur. Bundan dolayı turizm eğitimi veren kurumların dil eğitimine önem vermesi ve iyi dil bilen kişiler yetiştirmesi gerekmektedir (Ütnü ve Balcı, 2023). Etkili bir turizm eğitimi, mutlaka en az bir yabancı dille desteklenmelidir (Ünlüönen, 2010, s. 148). Yabancı dil, yalnızca misafirlerle diyaloğun gelişmesini değil, aynı zamanda kültürel etkileşimin artmasını da sağlar.

YÖNTEM

Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi tekniğinden faydalanılmıştır. Sak, Şahin Sak ve Nas (2021) bu tekniği řu şekilde tanımlamaktadırlar: “Doküman analizi, araştırma verilerinin birincil kaynağı olarak çeşitli dokümanların toplanması, gözden geçirilmesi, sorgulanması ve analizi olarak tanımlanabilen bilimsel bir araştırma yöntemidir”. Dolayısıyla doküman analizi ile araştırılan bir sorunu, problemi anlamak, verileri ortaya koymak ve çözüm önerileri geliştirmek hedeflenmektedir. Bu çalışmanın amacı doğrultusunda araştırma evrenini oluşturan Türkiye’deki lisans düzeyinde turizm işletmeciliği eğitimi verilen yükseköğretim kurumlarının program müfredatları doküman analizi tekniği ile incelenmiştir.

Yükseköğretim Program Atlası veri tabanı taranarak lisans düzeyinde turizm işletmeciliği eğitimi veren fakölte ve yüksekokulların mevcut olduğu üniversitelere ulaşılmıştır. Araştırma, kapsam bakımından “Turizm İşletmeciliği” bölümleri ile sınırlandırılmış ve sadece turizm işletmeciliği lisans eğitiminde Türkçe eğitim veren 1., 2., 3. ve 4. sınıfların müfredatları doküman analizi tekniği ile incelenmiştir. Turizm işletmeciliği bölümü olan 48 üniversite olduğu tespit edilmiş ve bölümlerin web sitelerinden müfredatlarına ulaşılmıştır. Harran Üniversitesi Turizm İşletmeciliği bölümü müfredatına ulaşılamadığından analize dahil edilmemiştir. Daha sonra turizm işletmeciliği müfredatlarında bulunan yabancı dil derslerinin türü, AKTS sayıları, teori ve pratik ders saatlerini tespit etmek üzere analizler gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri 15 Nisan 2024-14 Haziran 2024 tarihleri arasında toplanmıştır. Elde edilen veriler Excel programına aktarılmış ve tablolar, grafikler yardımıyla görselleştirilmiştir.

Bu çalışmanın amacı doğrultusunda cevaplanması hedeflenen araştırma soruları şunlardır;

Genel ve Mesleki İngilizce Dersleri

- Genel İngilizce dersleri kaç fakülte ve yüksekokulda bulunmaktadır?
- Mesleki İngilizce dersleri kaç fakülte ve yüksekokulda bulunmaktadır?
- Turizm işletmeciliği bölümlerindeki genel İngilizce derslerinin AKTS, teorik ve pratik ders saati sayıları kaçtır?
- Turizm işletmeciliği bölümlerindeki mesleki İngilizce derslerinin AKTS, teorik ve pratik ders saati sayıları kaçtır?

İkinci Yabancı Dil Dersleri

- İkinci yabancı dil derslerinin türleri nelerdir?
- İkinci yabancı dil derslerinin fakülte ve yüksekokullara göre dağılımı nasıldır?
- İkinci yabancı dil derslerinin AKTS, teorik ve pratik ders saati sayıları kaçtır?

BULGULAR

Araştırma soruları doğrultusunda Tablo 1'de turizm işletmeciliği bölümü bulunan üniversiteler ile ilgili fakülte ve yüksekokullar listelenmektedir. Bu araştırma kapsamında turizm işletmeciliği bölümünün 49 fakültede ve 6 yüksekokulda yer aldığı görülmüştür. Turizm İşletmeciliği, ağırlıklı olarak Turizm Fakülteleri bünyesinde yer almakla birlikte, farklı fakültelerin (İşletme, Uygulamalı Bilimler, Yönetim Bilimleri, Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakülteleri) bölümleri arasında olduğu görülmektedir. Turizm İşletmeciliği bulunan tüm fakülte ve yüksekokul isimleri tablo 1'deki gibidir.

Tablo 1.

Turizm İşletmeciliği Bölümü Olan Üniversiteler ile Fakülte ve Yüksekokullar

Üniversite	Fakülte/Yüksekokul	Web Sitesi
1) Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi	İşletme Fakültesi	https://www.atu.edu.tr/#/
2) Afyon Kocatepe Üniversitesi	Turizm Fakültesi	https://turizm.aku.edu.tr/
3) Akdeniz Üniversitesi	Turizm Fakültesi	https://turizm.akdeniz.edu.tr/
4) Akdeniz Üniversitesi	Manavgat Turizm Fakültesi	https://mtf.akdeniz.edu.tr/
5) Akdeniz Üniversitesi	Serik İşletme Fakültesi	https://sif.akdeniz.edu.tr/
6) Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi	Turizm Fakültesi	https://turizm.alanya.edu.tr/
7) Anadolu Üniversitesi	Turizm Fakültesi	https://turizm.anadolu.edu.tr/
8) Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	Turizm Fakültesi	https://hacibayram.edu.tr/turizm
9) Atatürk Üniversitesi	Turizm Fakültesi	https://birimler.atauni.edu.tr/turizm-fakultesi/
10) Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	Turizm Fakültesi(Kuşadası)	https://akademik.adu.edu.tr/fakulte/turizm/tr
11) Balıkesir Üniversitesi	Burhaniye Uygulamalı Bilimler Fakültesi	https://eskisite.balikesir.edu.tr/
12) Balıkesir Üniversitesi	Turizm Fakültesi	https://www.balikesir.edu.tr/site/birim/turizm-fakultesi-237868
13) Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi	Uygulamalı Bilimler Fakültesi	https://www.bilecik.edu.tr/uygulamalibilimler
14) Boğaziçi Üniversitesi	Yönetim Bilimleri Fakültesi	https://ybf.bogazici.edu.tr/tr
15) Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	Turizm Fakültesi	https://turizm.ibu.edu.tr/

16) Çanakkale Üniversitesi	Onsekiz Mart	Turizm Fakültesi	https://turizm.comu.edu.tr/
17) Dokuz Eylül Üniversitesi		İşletme Fakültesi	https://isletme.deu.edu.tr/tr/
18) Dokuz Eylül Üniversitesi		Turizm Fakültesi	https://turizm.deu.edu.tr/tr/
19) Ege Üniversitesi		Çeşme Turizm Fakültesi	https://turizm.ege.edu.tr/
20) Erciyes Üniversitesi		Turizm Fakültesi	https://turizm.erciyes.edu.tr/
21) Eskişehir Osmangazi Üniversitesi		Turizm Fakültesi	https://tf.ogu.edu.tr/
22) Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi		Turizm Fakültesi(Eğirdir)	https://turizm.isparta.edu.tr/
23) İskenderun Teknik Üniversitesi		Turizm Fakültesi	https://iste.edu.tr/tf
24) İstanbul Medeniyet Üniversitesi		Turizm Fakültesi	https://turizm.medeniyet.edu.tr/tr
25) İstanbul Üniversitesi		İktisat Fakültesi	https://iktisat.istanbul.edu.tr/tr/_
26) İzmir Katip Çelebi Üniversitesi		Turizm Fakültesi	https://turizm.ikcu.edu.tr/
27) Karabük Üniversitesi		Turizm Fakültesi	https://stf.karabuk.edu.tr/
28) Kastamonu Üniversitesi		Turizm Fakültesi	https://turizm.kastamonu.edu.tr/
29) Kırklareli Üniversitesi		Turizm Fakültesi	https://turizm.klu.edu.tr/
30) Kocaeli Üniversitesi		Turizm Fakültesi	https://turizm.kocaeli.edu.tr/
31) Kütahya Dumlupınar Üniversitesi		Tavşanlı Uygulamalı Bilimler Fakültesi	https://tubif.dpu.edu.tr/
32) Malatya Turgut Özal Üniversitesi		Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi	https://sbbf.ozal.edu.tr/
33) Mardin Artuklu Üniversitesi		Turizm Fakültesi	https://www.artuklu.edu.tr/turizm-fakultesi
34) Mersin Üniversitesi		Turizm Fakültesi	https://www.mersin.edu.tr/akademik/turizm-fakultesi
35) Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi		Fethiye İşletme Fakültesi	https://fethiye.mu.edu.tr/
36) Muğla Sıtkı Kocaman Üniversitesi		Turizm Fakültesi	https://turizm.mu.edu.tr/
37) Necmettin Erbakan Üniversitesi		Turizm Fakültesi	https://erbakan.edu.tr/tr/birim/turizm-fakultesi
38) Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi		Turizm Fakültesi	https://tf.nevsehir.edu.tr/tr
39) Ondokuz Mayıs Üniversitesi		Turizm Fakültesi(Bafra)	https://turizm.omu.edu.tr/tr
40) Pamukkale Üniversitesi		Turizm Fakültesi	https://www.pau.edu.tr/turizmfakultesi
41) Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi		Ardeşen Turizm Fakültesi	https://ardesen.erdogan.edu.tr/
42) Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi		Turizm Fakültesi(Sapanca)	https://turizm.subu.edu.tr/tr
43) Selçuk Üniversitesi		Beyşehir Ali Akkanat Turizm Fakültesi	https://www.selcuk.edu.tr/Birim/fakulteler/beysehir_ali_akkanat_turizm/1815
44) Selçuk Üniversitesi		Turizm Fakültesi	https://www.selcuk.edu.tr/Birim/fakulteler/turizm/1832
45) Sivas Cumhuriyet Üniversitesi		Turizm Fakültesi	https://turizm.cumhuriyet.edu.tr/
46) Süleyman Demirel Üniversitesi		İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	https://iibf.sdu.edu.tr/
47) Trakya Üniversitesi		Uygulamalı Bilimler Fakültesi	https://ubf.trakya.edu.tr/
48) Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi		Turizm Fakültesi	https://www.yyu.edu.tr/Birimler/24
49) Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi		Turizm Fakültesi	https://turizm.beun.edu.tr/
40) Bitlis Eren Üniversitesi		Kanık Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu	https://www.beu.edu.tr/akademik/yuksekokullar/kanik-uygulamali-bilimler-yuksekokulu
51) Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi		Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu	https://www.mehmetakif.edu.tr/tr
52) Çankırı Karatekin Üniversitesi		İlgaz Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu	https://ilgazto.karatekin.edu.tr/
53) Dokuz Eylül Üniversitesi		Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu	https://uby.deu.edu.tr/
54) Düzce Üniversitesi		Akçakoca Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu	https://turizm.duzce.edu.tr/

55) Giresun Üniversitesi	Bulancak Kadir Karabaş Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu	https://bulancakubyo.giresun.edu.tr/
--------------------------	--	---

Tablo 2’de, turizm fakültelerindeki turizm işletmeciliği bölümlerinde verilen İngilizce ve mesleki İngilizce derslerinin AKTS sayıları, teori ve pratik ders saati dağılımları ile bunların toplam ve ortalama değerleri yer almaktadır. Elde edilen bulgulara göre, İngilizce dersi 54 fakültede, mesleki İngilizce dersi ise 39 fakültede bulunmaktadır. İngilizce dersinin genel AKTS sayısı ortalaması 29, teorik ders saati ortalaması 22 ve pratik ders saati ortalaması ise 2’dir. Mesleki İngilizce dersinin genel AKTS sayısı ortalaması 20, teorik ders saati ortalaması 14 ve pratik ders saati ortalamasının 1 olduğu görülmektedir. Bu bulgular, İngilizce ve mesleki İngilizce derslerinde teorik eğitime ağırlık verildiğini, pratik uygulamaların ise oldukça sınırlı olduğunu göstermektedir. Tablo 2’de de belirtildiği gibi Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi’nde İngilizce ve Mesleki İngilizce derslerinin yer almadığı görülmektedir.

Tablo 2.

İngilizce/ Mesleki İngilizce AKTS+T+P

Üniversite	İngilizce (AKTS+T+P)	Mesleki İngilizce(AKTS+T+P)
1) Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi	-	-
2) Afyon Kocatepe Üniversitesi	24+20+0	28+28+0
3) Akdeniz Üniversitesi(İngilizce)	56+28+0	-
4) Akdeniz Üniversitesi	32+16+0	32+16+0
5) Akdeniz Üniversitesi	8+4+0	30+15+0
6) Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi	4+4+0	22+18+0
7) Anadolu Üniversitesi	48+48+0	6+4+0
8) Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	6+6+0	20+8+0
9) Atatürk Üniversitesi	52+40+0	12+8+0
10) Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	23+20+2	6+4+4
11) Balıkesir Üniversitesi	45+26+26	-
12) Balıkesir Üniversitesi	16+12+8	30+22+2
13) Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi	34+28+8	15+10+0
14) Boğaziçi Üniversitesi	20+12+0	-
15) Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	36+36+0	12+12+0
16) Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	44+32+4	32+16+0
17) Dokuz Eylül Üniversitesi(İng.)	6+6+0	-
18) Dokuz Eylül Üniversitesi	6+6+0	-
19) Ege Üniversitesi	18+14+0	22+12+0
20) Erciyes Üniversitesi	80+52+0	8+8+0
21) Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	80+54+0	8+4+0
22) Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi	40+24+0	-
23) İskenderun Teknik Üniversitesi	9+7+0	34+28+0
24) İstanbul Medeniyet Üniversitesi	52+52+0	-
25) İstanbul Üniversitesi	20+12+0	-
26) İzmir Katip Çelebi Üniversitesi	31+24+0	-
27) Karabük Üniversitesi	35+28+0	-
28) Kastamonu Üniversitesi(İng.)	40+32+0	-
29) Kırklareli Üniversitesi	46+30+0	-
30) Kocaeli Üniversitesi	17+8+0	-
31) Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	20+16+0	16+16+0
32) Malatya Turgut Özal Üniversitesi	6+6+0	25+25+0
33) Mardin Artuklu Üniversitesi	48+24+24	10+2+4
34) Mersin Üniversitesi	6+6+0	-
35) Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	12+12+0	20+12+0
36) Muğla Sıtkı Kocaman Üniversitesi	12+12+0	20+12+0
37) Necmettin Erbakan Üniversitesi	12+10+0	18+12+0
38) Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	76+76+0	20+16+0

39) Ondokuz Mayıs Üniversitesi	24+12+14	-
40) Pamukkale Üniversitesi	38+32+0	9+6+0
41) Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	4+4+0	28+12+12
42) Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi	40+40+0	15+12+0
43) Selçuk Üniversitesi	28+20+0	16+10+0
44) Selçuk Üniversitesi	19+12+0	18+12+0
45) Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	34+32+0	16+16+0
46) Süleyman Demirel Üniversitesi	42+38+0	10+8+0
47) Trakya Üniversitesi	49+36+0	14+8+4
48) Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	28+20+12	24+16+8
49) Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	26+16+0	34+24+0
50) Bitlis Eren Üniversitesi	28+28+0	18+16+0
51) Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	16+16+0	36+32+0
52) Çankırı Karatekin Üniversitesi	4+4+0	12+8+0
53) Dokuz Eylül Üniversitesi	16+16+0	12+12+0
54) Düzce Üniversitesi	24+18+0	12+12+0
55) Giresun Üniversitesi	8+8+0	24+14+0
TOPLAM (AKTS+T+P)	1548+1137+98	760+538+34
ORTALAMA (AKTS+T+P)	29+22+2	20+14+0,90

Tablo 3'te, turizm fakülteleri ve yüksekokullardaki turizm işletmeciliği bölümlerinin müfredatlarında en sık bulunan ikinci yabancı dil derslerinden Almanca, Mesleki Almanca, Rusça, Mesleki Rusça, Fransızca ve Mesleki Fransızca derslerinin AKTS sayıları, teorik ve pratik ders saatlerinin dağılımları ile bunların toplam ve ortalama değerleri görülmektedir. Bu bulgulara göre, Almanca 51, Mesleki Almanca 11, Rusça 42, Mesleki Rusça 5, Fransızca 20, Mesleki Fransızca 2 fakülte ve yüksekokulun turizm işletmeciliği müfredatında ikinci yabancı dil olarak yer almaktadır. Almanca dersinin AKTS ortalaması 21, teorik ders saati ortalaması 16 iken, pratik ders saati ortalaması ise 21'dir. Mesleki Almanca dersinin AKTS ortalaması 18, teorik ders saati ortalaması 11'dir. Rusça dersinin AKTS ortalaması 20 iken, teorik ders saati ortalaması 15'dir. Mesleki Rusça dersinin AKTS ortalaması 16 ve teorik ders saati ortalaması 11'dir. Fransızca dersinin AKTS ortalaması 20, teorik ders saati ortalaması 15'tir. Mesleki Fransızca dersinin AKTS ortalaması 17 iken, teorik ders saati ortalamasının 8 olduğu görülmektedir. Mesleki Almanca ile birlikte Rusça, Mesleki Rusça, Fransızca ve Mesleki Fransızca derslerinin pratik ders saati ortalamalarının 0 olması ise tabloda dikkat çekici bulgular arasında değerlendirilebilir.

Tablo 3.

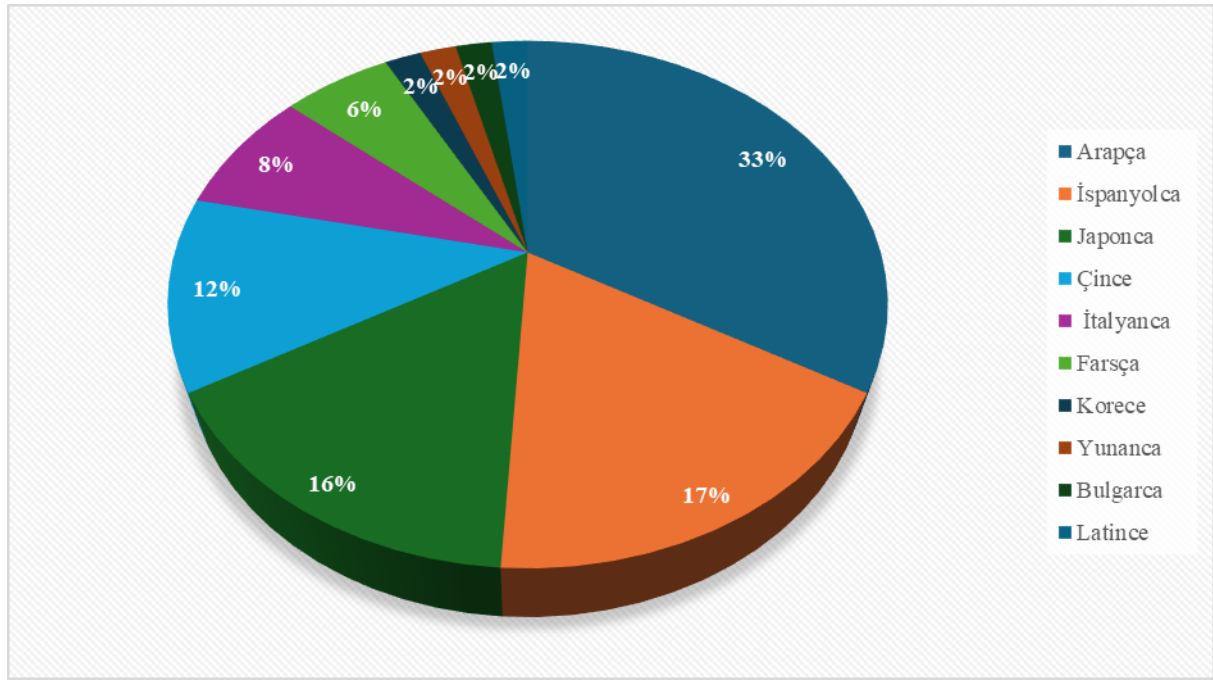
Almanca, Mesleki Almanca, Rusça, Mesleki Rusça, Fransızca, Mesleki Fransızca Dersleri AKTS+T+P Değerleri

Üniversite	Almanca (AKTS+T+P)	Mesleki Almanca (AKTS+T+P)	Rusça (AKTS+T+P)	Mesleki Rusça (AKTS+T+P)	Fransızca (AKTS+T+P)	Mesleki Fransızca (AKTS+T+P)
1)Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi	35+28+0	-	35+28+0	-	35+28+0	-
2)Afyon Kocatepe Üniversitesi	18+18+0	-	18+18+0	-	18+18+0	-
3)Akdeniz Üniversitesi(İn gilizce)	56+28+0	-	56+28+0	-	56+28+0	-
4)Akdeniz Üniversitesi	32+16+0	32+16+0	32+16+0	32+16+0	-	-

5)Akdeniz Üniversitesi	20+15+0	-	20+15+0	-	-	-
6)Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi	30+24+0	-	30+24+0	-	-	-
7)Anadolu Üniversitesi	24+24+0	-	24+24+0	-	24+24+0	-
8)Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	16+12+0	20+8+0	10+6+0	-	16+12+0	20+8+0
9)Atatürk Üniversitesi	18+12+0	6+4+0	18+12+0	6+4+0	-	-
10)Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	45+32+0	-	45+32+0	-	45+32+0	-
11)Balıkesir Üniversitesi	20+9+6	-	-	-	-	-
12)Balıkesir Üniversitesi	26+16+8	-	18+12+0	-	-	-
13)Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi	32+16+8	-	-	-	-	-
14)Boğaziçi Üniversitesi	-	-	-	-	-	-
15)Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	8+6+0	-	8+6+0	-	8+6+0	-
16)Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	32+32+0	-	32+32+0	-	-	-
17)Dokuz Eylül Üniversitesi (İng.)	-	30+18+0	-	-	-	-
18)Dokuz Eylül Üniversitesi	-	30+8+0	-	-	-	-
19)Ege Üniversitesi	39+24+0	-	-	-	-	-
20)Erciyes Üniversitesi	20+20+0	-	20+20+0	-	20+20+0	-
21)Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	8+4+0	-	8+4+0	-	8+4+0	-
22)Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi	24+24+0	-	24+24+0	-	-	-
23)İskenderun Teknik Üniversitesi	20+16+0	-	-	-	-	-
24)İstanbul Medeniyet Üniversitesi	20+12+0	-	20+12+0	-	20+12+0	-
25)İstanbul Üniversitesi	20+12+0	-	-	-	20+12+0	-
26)İzmir Katip Çelebi Üniversitesi	6+4+0	-	6+4+0	-	-	-
27)Karabük Üniversitesi	18+12+0	-	18+12+0	-	18+12+0	-
28)Kastamonu Üniversitesi(İng.)	-	-	40+32+0	-	-	-

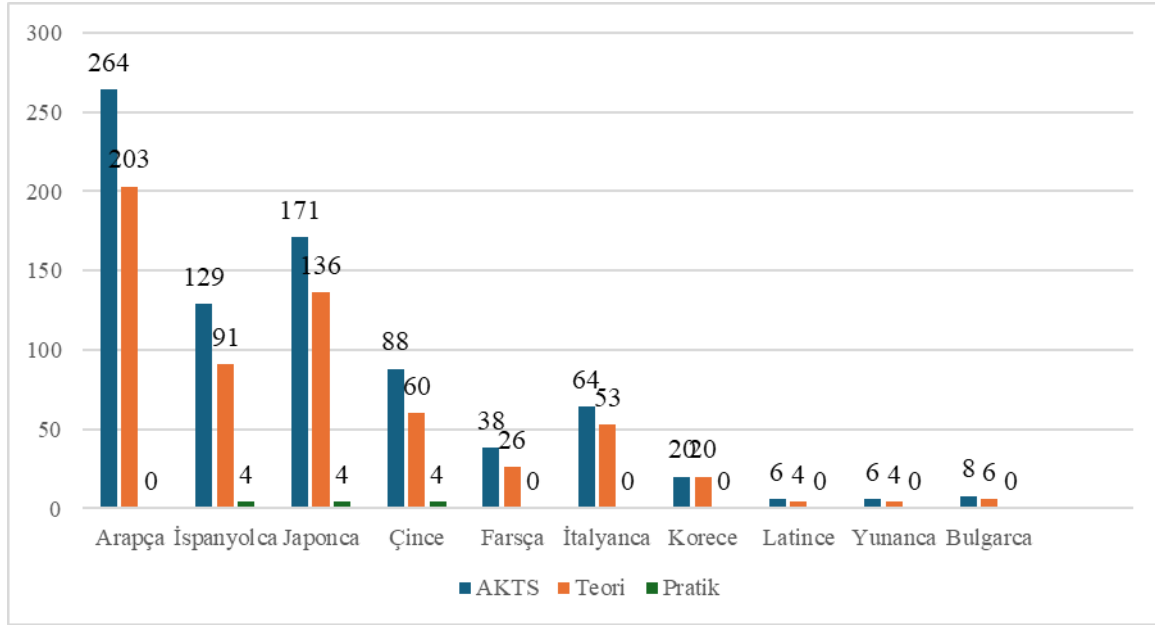
29)Kırklareli Üniversitesi	16+12+0	-	-	-	-	-
30)Kocaeli Üniversitesi	12+8+0	-	12+8+0	-	-	-
31)Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	20+16+0	16+16+0	20+16+0	16+16+0	-	-
32)Malatya Turgut Özal Üniversitesi	20+20+0	-	-	-	-	-
33)Mardin Artuklu Üniversitesi	15+12+0	-	15+12+0	-	15+12+0	-
34)Mersin Üniversitesi	40+20+12	-	24+12+4	-	-	-
35)Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	32+24+0	-	20+12+0	-	32+24+0	-
36)Muğla Sıtkı Kocaman Üniversitesi	20+12+0	-	20+12+0	-	20+12+0	-
37)Necmettin Erbakan Üniversitesi	26+18+0	-	26+18+0	-	-	-
38)Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	22+20+0	14+8+0	-	-	22+20+0	14+8+0
39)Ondokuz Mayıs Üniversitesi	18+15+0	-	18+15+0	-	18+15+0	-
40)Pamukkale Üniversitesi	16+12+0	-	16+12+0	-	-	-
41)Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	12+12+0	-	8+6+0	-	-	-
42)Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi	15+12+0	15+12+0	15+12+0	15+12+0	-	-
43)Selçuk Üniversitesi	12+6+0	8+4+0	12+6+0	8+4+0	-	-
44)Selçuk Üniversitesi	17+12+0	10+6+0	10+6+0	-	-	-
45)Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	17+12+0	-	-	-	-	-
46)Süleyman Demirel Üniversitesi	20+12+0	-	20+12+0	-	-	-
47)Trakya Üniversitesi	9+8+0	8+4+4	8+6+0	-	-	-
48)Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	12+8+0	-	12+8+0	-	-	-
49)Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	12+12+0	-	12+12+0	-	12+12+0	-
50) Bitlis Eren Üniversitesi	16+12+0	-	16+12+0	-	16+12+0	-
51)Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	16+12+0	-	6+4+0	-	-	-

52)Çankırı Karatekin Üniversitesi	24+16+0	-	20+12+0	-	-	-
53)Dokuz Eylül Üniversitesi	12+12+0	-	12+12+0	-	12+12+0	-
54)Düzce Üniversitesi	18+12+0	-	18+12+0	-	-	-
55)Giresun Üniversitesi	16+12+0	-	-	-	-	-
TOPLAM (AKTS+T+P)	1054+775+34	189+114+4	822+598+4	77+52+0	400+299+0	34+16+0
ORTALAMA (AKTS+T+P)	21+16+21	18+11+0	20+15+0	16+11+0	20+15+0	17+8+0

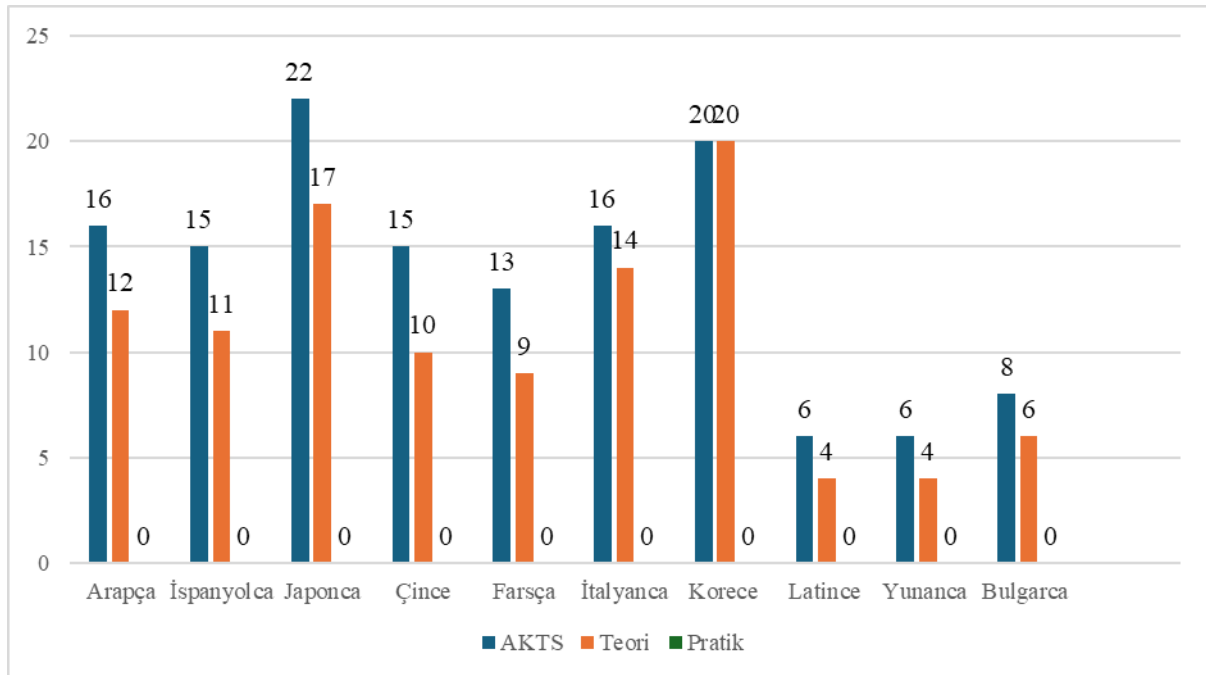

Şekil 1. Fakülte ve Yüksekokul Müfredatlarındaki Diğer İkinci Yabancı Diller

Şekil 1’ de de görüldüğü gibi turizm işletmeciliği müfredatlarında Almanca, Rusça ve Fransızca gibi yabancı dillerin yanı sıra, İspanyolca, Arapça, Japonca, Çince, Farsça, İtalyanca, Korece, Latince, Yunanca ve Bulgarca gibi farklı ikinci yabancı dil ders seçenekleri sunulmaktadır. Elde edilen bulgulara göre Arapça 17, İspanyolca 9, Mesleki Arapça 4, Japonca 8, Çince 6, Mesleki Çince 1, Farsça 3, İtalyanca 4, Mesleki İtalyanca 1, Korece 1, Latince 1, Yunanca 1, Bulgarca 1, Mesleki Bulgarca 1 bölüm müfredatında ikinci yabancı dil dersi olarak bulunmaktadır. Bununla birlikte, Mesleki İspanyolca, Mesleki Japonca, Mesleki Farsça, Mesleki Korece, Mesleki Latince, Mesleki Yunanca derslerinin müfredatlarda yer almadığı tespit edilmiştir.

Şekil 2. Diğer İkinci Yabancı Dil Derslerinin AKTS, Teori, Pratik Toplamı

Şekil 3. Diğer İkinci Yabancı Dil Derslerinin AKTS, Teori, Pratik Ortalaması

Şekil 2 ve 3 de diğer ikinci yabancı dil derslerinin AKTS, teorik ve pratik saatlerin toplam ve ortalama değerleri verilmiş ve bu ilgili derslerin eğitim programlarındaki yerini ve ağırlığını ortaya koymak amacıyla analiz edilmiştir. Tercih edilen diğer ikinci yabancı dillerden Arapça dersinin toplam AKTS sayısının diğer ikinci yabancı dillere göre daha fazla olduğu görülmektedir. Pratik ders saati verilerinin çoğu derste sıfır olduğu dikkat çekmektedir. Bu durum, yabancı dil eğitiminde uygulamalı öğrenme boyutunun oldukça sınırlı kaldığını ve derslerin ağırlıklı olarak teorik düzeyde yürütüldüğünü göstermektedir. Toplam değerler, derslerin genel müfredattaki yerini, ortalama değerler ise bu derslerin

sunulduğu fakültelerdeki yoğunluğunu ve dağılımını yansıtmaktadır. Dolayısıyla, hem toplam hem de ortalama veriler, yabancı dil eğitiminin kapsamını yorumlamada önemli göstergeler olarak değerlendirilmelidir.

Bu bulgular, turizm fakültelerinde ikinci yabancı dil dersleri arasında büyük bir çeşitlilik olduğunu göstermektedir. Ancak birçok dilin yalnızca sınırlı sayıda fakültede sunulması, öğrenciler için bu derslerin erişilebilirliğini kısıtlamaktadır. Özellikle mesleki yabancı dil derslerinin azlığı dikkat çekicidir. Derslerin teorik ağırlıklı olması ve pratik uygulamaların neredeyse hiç bulunmaması, öğrencilerin dil becerilerinin geliştirilmesi için yeterli fırsat sunulmadığını göstermektedir. Bu eksiklik, mesleki odaklı dil eğitiminin geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Turizm sektöründeki küresel iletişim gereksinimleri göz önüne alındığında, hem dil çeşitliliğinin artırılması hem de pratik becerilere yönelik ders içeriklerinin güçlendirilmesi önem taşımaktadır. Arapça'nın ikinci yabancı dil olarak diğer dillere kıyasla daha fazla sayıda sunulması, bölgesel turizm pazarındaki eğilimlerin ve iş gücü ihtiyaçlarının bir yansımasıdır. Turizm sektörünün bu dil becerisine olan talebi, eğitim kurumlarının da müfredatlarını buna göre şekillendirmesine neden olmaktadır. Arapça, özellikle Türkiye'nin turizm sektöründe rekabet gücünü artıran önemli bir dil haline gelmiştir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışma, Türkiye'de lisans düzeyinde turizm işletmeciliği eğitimi veren üniversitelerin müfredatlarındaki yabancı dil eğitiminin kapsamını değerlendirmeyi amaçlamıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda İngilizce ve ikinci yabancı dil eğitiminin müfredatlarda farklı ağırlıklarda ele alındığı görülmektedir. Dolayısıyla, turizm işletmeciliği ders müfredatlarında ağırlıklı olarak teorik İngilizce (ortalama: 22 saat) yabancı diline odaklanıldığı görülmektedir. Buna karşın pratik İngilizce ders saatlerinin (ortalama: 2 saat) düşük düzeyde kaldığı tespit edilmiştir. Demirdağ (2022) tarafından üniversite öğrencileri üzerinde yapılan araştırmanın sonuçları, turizm öğrencilerinin İngilizce derslerin pratik kısmı ile ilgili sorunlar yaşadığını, pratik dil eğitiminde eksiklikler hissettiklerini ortaya koymaktadır. Bu sebeple, turizm işletmeciliği bölümlerinde bu eksikliğin devam ettiğini, pratik İngilizce eğitimin kısıtlılığını vurgulamak mümkündür.

Turizm işletmeciliği müfredatlarında 55 üniversitenin 39'unda mesleki İngilizce dersi bulunmaktadır. Bu da mesleki anlamda İngilizce eğitime önem verildiği şeklinde yorumlanabilir. Fakat mesleki İngilizce derslerindeki pratik ders saati ortalamasının 1'in altında olması bu konudaki eksikliği de ortaya koymaktadır. Bu bağlamda hem İngilizce hem mesleki İngilizce derslerinde teorik eğitimi pratikle tamamlayacak ve uygulamaya yönelik dil eğitiminde müfredatları daha etkili hale getirecek düzenlemelere ihtiyaç olduğu açıktır. Kültürlerarası iletişimde önemli bir köprü vazifesi gören turizm sektöründe bu iletişimin artırılmasında yabancı dil ve İngilizce'nin önemi oldukça büyüktür (Yazgan ve Oktay, 2022). Türkiye'nin gelişen turizm pazarları da düşünüldüğünde (İngiltere, Amerika Birleşik Devletleri, vb.) turizm işletmeciliği lisans müfredatlarında gerçek sektör deneyimine ve iletişime hazırlayıcı pratik İngilizce öğretimine daha fazla ağırlık verilmesi gerektiği ifade edilebilir.

Dünya genelinde ve turizm sektöründe yabancı dil iletişim aracı olarak İngilizcenin yerini koruduğu görülmektedir. Ancak, özellikle Asya, Orta Doğu ve Avrupa'da gelişen turizm pazarları ve turist profilleri (Türkiye Otelciler Federasyonu-TÜROFED, 2024). İngilizce dışında ikinci ve daha fazla yabancı dilin giderek daha fazla

kazandığını göstermektedir. Örneğin, Orta Doğu'daki turizm hareketliliği Arapça bilen bireyleri ön plana çıkarmaktadır. Avrupa'da ise Almanca, Fransızca ve İtalyanca gibi diller hâlâ güçlü bir konuma sahiptir. Bu bağlamda, Türkiye'deki turizm işletmeciliği programlarında öğretilen ikinci yabancı dillerin, hedef pazar ihtiyaçları doğrultusunda stratejik olarak seçilmesi gereklidir.

İkinci yabancı dil dersleri arasında kapsamlı olarak Almanca, Rusça ve Fransızca öne çıkmaktadır. Ancak bu derslerin mesleki eğitimin sınırlı olduğu ve pratik uygulamaların neredeyse hiç yer verilmediği tespit edilmektedir. Bu durum, uygulamalı dil becerilerinin geliştirilmesi için yeterli imkân sağlanmadığına işaret etmektedir. Almanca ve Rusça derslerinin daha yaygın bir şekilde sunulması, bu dillerin turizm sektörü için taşıdığı stratejik önemi yansıtırken, mesleki dil derslerinin azlığı, sektörel ihtiyaçlara yönelik eğitimin yetersiz kalabileceğini düşündürmektedir. Mesleki dil eğitiminin pratik saatlerini artıracak şekilde yeniden yapılandırılması, öğrencilerin turizm sektöründeki iş gücü taleplerine daha uygun bir şekilde yetiştirilmelerine katkı sağlayabilir. Diğer ikinci yabancı dil dersleri İspanyolca, Arapça, Japonca, Çince, Farsça, İtalyanca, Korece, Latince, Yunanca, Bulgarca şeklinde sıralanabilir ve verilen bu dersler üniversitelerin bulunduğu coğrafyanın ihtiyacına göre de çeşitlilik göstermektedir. Yine aynı şekilde elde edilen bulgular neticesinde derslerin mesleki odaklı içeriklerinin son derece sınırlı olduğu ve pratik uygulamaların neredeyse hiç yer verilmediği tespit edilmektedir. Bu bağlamda mesleki yabancı dil ve verilen yabancı dillerin pratikte daha fazla olması gerekmektedir. Bu sayede turizm sektörü açısından önemli kazanımların önünü açmayı sağlar. Turizm işletmeciliği eğitimi veren üniversitelerin müfredatlarında ikinci yabancı dil eğitimi verilmesiyle birlikte öğrenciler iki yabancı dil ile mezun olma olanağı sunmaktadır. İki yabancı dil ile mezun olan öğrenciler dolayısıyla turizm sektöründe iki dil bilmenin avantajıyla hem kolaylıkla iş imkanı elde edebilecek hem de hizmet sektöründe kalite farkı yaratma fırsatına sahip olacaktır. Bundan dolayı, turizm programlarında eğitim gören öğrencilerin en az iki yabancı dil ile mezun olmaları sağlanmalıdır.

Sonuç olarak, Türkiye'deki turizm işletmeciliği müfredatlarında daha stratejik bir yaklaşım benimsenmesi, hem öğrenci hem de sektör açısından önemli avantajlar sağlayacaktır. Bu süreçte küresel dil trendleri ve hedef pazarların gereklilikleri göz önünde bulundurularak, ikinci yabancı dil eğitimi daha kapsamlı ve pratik bir şekilde ele alınmalıdır. Bu, Türkiye'nin turizm sektöründe uluslararası rekabet gücünü artıracak ve mezunlara iş gücü piyasasında benzersiz fırsatlar sunacaktır.

Bu bağlamda aşağıdaki öneriler sunulabilir:

- Müfredat geliştirme sürecinde, yabancı dil eğitiminde uygulamaya dönük becerilerin önceliklendirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda, dil derslerinin yalnızca teorik bilgilerle sınırlı kalmaması öğrenci merkezli ve etkileşimli yöntemlerle desteklenmesi gerekmektedir.
- Mesleki yabancı dil eğitimi, genel dil eğitiminden ayrı olarak yapılandırılmalı; sektörün terminolojisini, pratik iletişim kalıplarını ve gerçek durumlara yönelik etkileşimleri içeren özgün modüller oluşturulmalıdır.
- İkinci yabancı dil seçimi, üniversitenin bulunduğu coğrafi konum, turist profili ve hedef pazarlara göre çeşitlendirilmeli ve güncellenmelidir.
- Ders içerikleri Avrupa Diller Ortak Çerçeve Programı (CEFR) standartlarıyla uyumlu hale getirilerek, öğrencilerin dil yeterliklerinin uluslararası düzeyde belgelenmesi sağlanmalıdır.

- E-öğrenme, hibrit sistemler ve dijital dil laboratuvarları kullanılarak bireysel öğrenme hızına ve aktif katılıma imkân tanıyan yenilikçi öğretim stratejileri teşvik edilmelidir.
- Üniversiteler ile turizm sektörü arasında etkin iş birlikleri kurulmalı ve öğrencilerin yabancı dili aktif kullandığı saha uygulamaları eğitim sürecine entegre edilmelidir.
- Gelecekte yapılacak araştırmalarda, öğrenci, öğretim elemanı ve sektör profesyonellerinin yabancı dil eğitimi hakkındaki deneyimlerine yer veren karma yöntemli saha çalışmaları önerilmektedir.

Etik Kurul Onayı

Bu çalışmada ikincil veriler kullanıldığı için etik kurul onayına ihtiyaç duyulmamaktadır.

KAYNAKÇA

- Aksu, M. & Bucak, T. (2012). mesleki turizm eğitimi. *Aksaray Üniversitesi İİBF Dergisi*, 4(2), 7-18. <http://aksarayiibf.aksaray.edu.tr/tr/download/article-file/209421>
- Çam, O. (2023). Dil ve kültürleri buluşturan bir olgu olarak turizm, *Journal of Applied Tourism Research*, 4(2), 87-98. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3145471>
- Çam, O. & Çılğınoglu, H. (2020). Kastamonu ili turizm potansiyeli ve inanç turizminin şehirdeki yeri ve önemi, *Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 76-90. <https://doi.org/10.37847/tdtad.740123>
- Davras, G. M. & Bulgan, G. (2012). MYO öğrencilerinin İngilizce hazırlık eğitimine yönelik tutumları: Isparta MYO Turizm ve Otel İşletmeciliği örneği, *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 13(2), 227-238. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2152028>
- Demirdağ, Ş. A. (2022). Sürdürülebilir turizm kapsamında İngilizce eğitiminin yeri ve önemi: Eleştirel bir yaklaşım. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 251-262. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2120134>
- Demirel, Ö. (1993). *Yabancı dil öğretimi: İlkeler, yöntemler, teknikler*. (3. Baskı). Usem Yayınları.
- Demirkol, Ş. & Pelit, E. (2002). Türkiye'deki turizm eğitim sistemi ve Avrupa birliği sürecinde olası gelişmeler, *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 125- 146. <https://www.acarindex.com/pdfs/666435>
- Hacıoğlu, N. (1985), *Turizm Eğitimi*, Teksir Yayınları.
- Hacıoğlu, N., Kaşlı, M., Şahin, S. & Tetik, N. (2008). *Türkiye'de turizm eğitimi*. Detay Yayıncılık.
- İbicioğlu, H., Avcı, U. & Boylu, Y., (2003). Turizm işletmelerinde insan kaynaklarının eğitimde stratejik sektörel eğitim organizasyonlarının uygulanabilirliğine yönelik bir inceleme. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 1-20. <https://acikerisim.mu.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12809/7951>
- İnal, M. E., İri, R. & Sezgin, M. (2010). Turizm işletmelerinde tutundurma faaliyetlerinin belirlenmesine yönelik Bodrum yöresinde bir araştırma. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(14), 285 – 308. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/183297>
- Kozak, N., Kozak M. & Kozak M. (2006). *Genel turizm*, Detay Yayıncılık.
- Sezer, M. S. (2010). *Türkiye turizm sektöründe müze turizminin payının değerlendirilmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Oral, S. & Kurgun, O. A. (1997). *Otel işletmeciliği ve otel işletmeciliğinde verimlilik analizleri*. Kanyılmaz Matbaacılık.

- Sezgin, O. M. (2001). *Genel turizm ve turizm mevzuatı*. Detay Yayıncılık
- Sak, R., Şahin Sak, İ. T., Öneren Şendil, Ç. & Nas, E. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*. 4(1), 227-256. <https://doi.org/10.33400/kuje.843306>
- Tan, Ö. (2012). Kırsal kalkınmada turizmin rolü ve İğneada'nın turizm potansiyeli. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14(22), 141-147. <https://dergi.kmu.edu.tr/userfiles/file/haziran2012/141-147.pdf>
- Türkiye Otelciler Federasyonu (TÜROFED). (2024). 2023 Yılı Turizm Verileri. https://www.turofed.org.tr/panel/upload_system/pages_file/86de6b7faaf393debd50ealc7685a0fd.pdf
- Ünlüöner, K. & Boylu, Y. (2005). Türkiye'de yükseköğretim düzeyinde turizm eğitimindeki gelişmelerin değerlendirilmesi, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 3 (12), 11-32. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/69841>
- Ünlüöner, K. (2010). Turizm işletmeciliği öğretmenlik programlarının öğrenci beklentileri ve algılamaları açısından karşılaştırması (1998-199 Ve 2003- 2004 Öğretim Yılları), *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 108-130. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/842611>
- Ütnü, G. & Balcı, U. (2023). *Turizm ve yabancı dil bağlamında hazırlanan akademik yayınların sistematik literatür analizi*. Çizgi Kitabevi.
- Yazgan, I. & Oktay, K. (2022). Konaklama işletmelerinde çalışan iş görenlerin yabancı dil becerilerinin geliştirilmesi. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 6(3), 879-897. <https://www.tutad.org/index.php/tutad/article/view/629>
- Yücel, E. & Arkan, A.(2019). Turizm personelinin yabancı dil gereksinimleri: Antalya örneği. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(17), 657-668. <http://busbed.bingol.edu.tr/tr/download/article-file/695387>
- Yıldız, Z. (2011). Turizmin sektörünün gelişimi ve istihdam üzerindeki etkisi, *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 3(5), 55-71. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/213959>
- Yıldız, Z. (2011). Turizmin sektörünün gelişimi ve istihdam üzerindeki etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 3(5), 55-71. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/213959>